

คู่มือเวชปฏิบัติโรคพิษสุนัขบ้า 19

คู่มือเวชปฏิบัติโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานเจ้าฟ้าจุฬาภรณ

รายงานพิเศษ

วันที่ 28 กันยายนของทุกปีเป็นวันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก ซึ่งตรงกับวันที่สว่างลับของหุถุ้ยส์ ปาสเตอร์ ผู้คิดค้นวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า โดยเป็นวันรณรงค์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงภัยจากโรคร้ายดังกล่าว

ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทรงมีพระปณิธานที่จะป้องกันการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า และลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากโรคดังกล่าวให้หมดไปจากประเทศไทย จึงได้ทรงริเริ่มโครงการ “สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า”

โดยกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมกับกรมปศุสัตว์ กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนองพระปณิธานจัดทำแผนยุทธศาสตร์การกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทยภายในปีพ.ศ.2573 (ค.ศ.2030) ซึ่งผลจากการดำเนินงานทำให้จำนวนผู้เสียชีวิตลดลงเป็นอย่างมาก จนในปีพ.ศ.2563 นี้พบผู้เสียชีวิตจากโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทยเพียง 2 รายเท่านั้น

นับตั้งแต่ปีพ.ศ.2550 เป็นต้นมา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข กรมปศุสัตว์ กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมประชาสัมพันธ์ สัตวแพทย์สภา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สภาอากาศไทย คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สัตวแพทย์สมาคม

วลลีนี สักดีคำดวง

แห่งประเทศไทย และสมาคมสัตวแพทย์ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์แห่งประเทศไทย ได้ร่วมกันจัดกิจกรรมวันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก World Rabies Day เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงภัยจากโรคดังกล่าว

วันที่ 28 กันยายน 2563 กรมปศุสัตว์ เป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมวันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลกทางออนไลน์ ภายใต้คำขวัญ “End Rabies : Collaborate, Vaccinate” โดย รศ.ดร.สัตวแพทย์หญิง วลลีนี สักดีคำดวง คณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ ม.มหิดล ร่วมกับ ศ.ดร.สัตวแพทย์หญิงฉันทนิภา สุรทัตต์ คณะสัตวแพทยศาสตร์

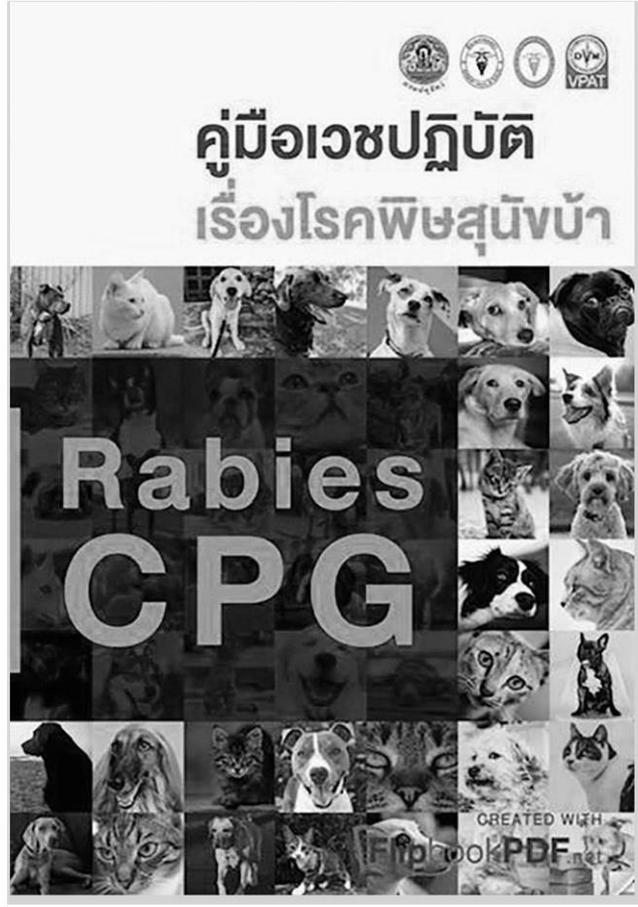
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผศ.ดร.สัตวแพทย์หญิงมนชนก วิจารณ์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์ และผศ. นายสัตวแพทย์รุ่งโรจน์ โอสถานนท์ คณะแพทยศาสตร์ ม.มหิดล เสนาเรื่อง “Rabies, Immunities and Practices” ทางเฟซบุ๊ก ‘วันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก : World Rabies Day 2020’

รศ.ดร.สัตวแพทย์หญิงวลาลีณีเปิดเผยว่า จริงๆ แล้วเรบีส์ (Rabies) เกิดได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมได้ทุกชนิด ไม่จำกัดเฉพาะสุนัขซึ่งหากคนถูกกัดและได้รับเชื้อแล้ว ไม่ได้ได้รับการรักษาอย่างทันต่วงทีตั้งแต่การรักษาสัตว์ไปกับการใช้วัคซีนและเซรุ่ม ก็มีโอกาเสียชีวิตได้ โดยคนได้รับการแต่งตั้งจากสัตวแพทย์สภา ให้ดำรงตำแหน่งอนุคณะกรรมการและเลขานุการ จัดทำคู่มือเวชปฏิบัติเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies CRG) ตามโครงการ “สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า” ซึ่งเป็นโครงการตามพระปณิธานแห่งศาสตราจารย์ดร.สมเด็จพระเจ้า นื่องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี

คู่มือเวชปฏิบัติเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies CRG) จัดทำขึ้น สำหรับให้สัตวแพทย์ที่ปฏิบัติงาน ทั้งในสวนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชนต่างๆ ได้ยึดเป็นหลักการเบื้องต้นในการ

ช่วยควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ตามแนวทางปฏิบัติที่ได้มาตรฐานทางวิชาการ และปฏิบัติเป็นหนึ่งเดียวกันทั่วประเทศ นอกจากนี้ ยังได้นำไปใช้ประกอบการแนะนำประชาชนที่เลี้ยงสัตว์ ผู้ถูกสุนัขกัด รวมทั้งผู้ที่สัมผัสสุนัขที่สงสัยว่าจะเป็นสุนัขบ้า ให้รู้แนวทางปฏิบัติเบื้องต้น ทั้งแก่ตนเอง และสุนัขที่เลี้ยงไว้ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการติดเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า (ติดตามคู่มือเวชปฏิบัติเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies CRG) ได้จากลิงก์ <https://www.flipbookpdf.net/web/site/cacce101a2ab490349a28b64f99e34d00bb45b26202009.pdf.html>)

จากคำขวัญ “End Rabies : Collaborate, Vaccinate” รองศาสตราจารย์ดร.สัตวแพทย์หญิงวลาลีณี ศักดิ์คำดวง คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มองว่า ในการกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทย นอกจากความร่วมมือในการพัฒนาวัคซีนแล้ว สิ่งสำคัญคือการให้ความรู้เพื่อสร้างบรรทัดฐานในความเข้าใจโรคพิษสุนัขบ้าให้กับประชาชน นอกจากนี้ ยังควรให้ความสำคัญเรื่องการสร้างจิตสำนึกใน

การเลี้ยงสัตว์ด้วยความรับผิดชอบ ซึ่งการไม่ทอดทิ้งสัตว์เลี้ยงให้เป็นภาระสังคม และการควบคุมจำนวนประชากรสัตว์เลี้ยงจรจัด จะช่วยลดปัญหาเรื่องการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้าได้ “หากยังไม่สามารถควบคุมจำนวนสัตว์เลี้ยงจรจัดได้ ฉีดวัคซีนเท่าไรก็ไม่เพียงพอ”

โดยในปีพ.ศ.2564 คณะสัตวแพทยศาสตร์ ม.มหิดล จะเป็นเจ้าภาพจัดงานวันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก : World Rabies Day 2021 ต่อจากกรมปศุสัตว์ ซึ่งที่ผ่านมา ม.มหิดล ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า เพื่อขยายผลสู่นโยบายวางแผนรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าระดับชาติ

โดยในงานวันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลกปีนี้ ผศ.ดร.นายสัตวแพทย์อนุวัฒน์ วิรัชสุตากุล อาจารย์ประจำภาควิชาเวชศาสตร์คลินิกและการสาธารณสุข และประจำศูนย์เฝ้าระวังและติดตามโรคจากสัตว์ป่า สัตว์ต่างถิ่น และสัตว์อพยพ คณะสัตวแพทยศาสตร์ ม.มหิดล ในฐานะหัวหน้าโครงการแบบจำลองการระบาดและการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขประเทศไทยได้ร่วมนำเสนอโครงการวิจัยซึ่งได้รับทุนจากสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ที่กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการ โดยมีระยะเวลาแล้วเสร็จภายใน 2 ปี (พ.ศ.2562-2564) โดยนักวิจัยจากสหสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้แก่ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเวชศาสตร์เขตร้อน และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม ดำเนินการวิจัยร่วมกับ กรมปศุสัตว์

โครงการวิจัยที่นำเสนอในงานวันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก : World Rabies Day 2020 ได้แก่ แบบจำลองการระบาดและการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขในประเทศไทย, การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของมาตรการผ่าตัดทำหมันสุนัขเพื่อการควบคุมการระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า, ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของผู้เลี้ยงสุนัขในประเทศไทย, การสร้างแบบจำลองทาง

สถิติเพื่อหาพื้นที่เสี่ยงของการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข, การพัฒนาแบบจำลองคณิตศาสตร์และการดำเนินการเพื่อสร้างสถานการณ์จำลองการแพร่ระบาดของโรคพิษสุนัขบ้า ในจังหวัดร้อยเอ็ด ในระหว่างปี พ.ศ.2558-2562 และ Mathematical modelling of dog dynamics and Interventions for rabies prevention and control in Thailand

ทั้งนี้สามารถติดตามกิจกรรมออนไลน์ที่น่าสนใจต่างๆ ของงานวันป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าโลก : World Rabies Day 2020 ได้ทางเฟซบุ๊ก #WRD2020 #RABIES